

VÅLD ÄR INTE EN PRIVATSAK!

Polisen

Våld i nära relation ur ett seniorperspektiv

Erika Gyllenswärd

Nationell verksamhetsutvecklare Brott i nära relation,
Nationella operativa avdelningen Polismyndigheten

Våld är inte bara blåmärken!

- **Psykiskt våld** – hot, kontroll, förnedring eller isolering
- **Fysiskt våld** – slag, sparkar eller stryptag
- **Sexuellt våld** – handlingar utan samtycke som kränkningar, trakasserier eller våldtäkter

• Änodelar

Våld är inte bara blåmärken!

- **Försummelse** – neka någon vård, mediciner eller hygien
- **Ekonomiskt våld** – kontroll av pengar, tvingar till skuldsättning, tvingar till sig bank-id eller mejl och telefonnummer
- **Digitalt våld** – via telefon eller internet
- **Materiellt våld** – hota om att eller avsiktligt förstöra någons ägodelar

Ofta förekommer flera sorters våld i en relation!

Våld i nära relation

Definition i enlighet med Europarådets Istanbulkonvention

Våld i nära relation definieras som handlingar som innefattar fysiskt, psykiskt, digitalt, sexuellt eller ekonomiskt våld och som utförs mot en nuvarande eller tidigare partner

Våld i nära relation

Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill.

- Per Isdal (2001), *Meningen med våld*

Polisen

"Mitt liv"

Våldets omständigheter

- Kan vara subtila handlingar eller grova brott
- Kan pågå länge, ibland hela livet, eller starta när man blir äldre
- Vanligt att den som utsatts normaliserat våldet
- Kan vara svårt att lämna en våldsam relation, kanske på grund av kärlek, ekonomi eller att det är tabu med skilsmässa
- Många tror inte att våld förekommer i äldres relationer.

Ibland är det svårt att sätta ord på att det man utsätts för är våld.

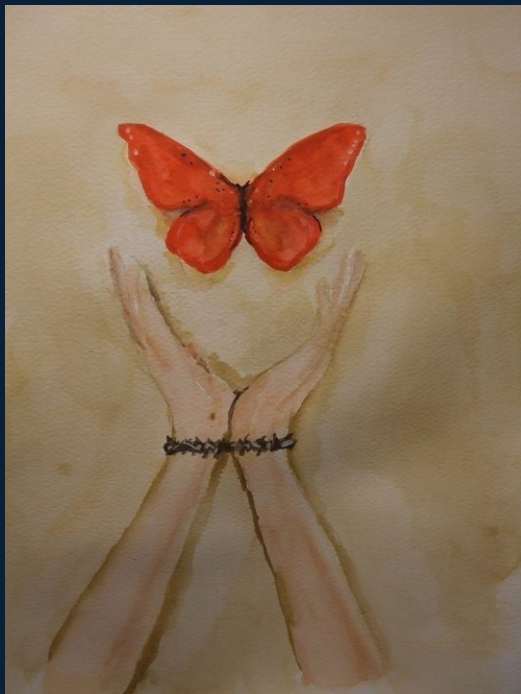
Växa upp med våld och/eller leva med våld

Ökad risk för:

- Psykisk ohälsa - självmord
- Missbruk
- Egen kriminalitet – våldsutövare/misstänkt
- Drabbad av kriminalitet – våldsutsatt/målsägande
- Sjukdomar som cancer, diabetes, autoimmuna sjukdomar, mm
- Dö i förtid (60 år istf 80 år)

Våld i nära relation, samt *eftervåld*

- Flera våldsformer samvarierar – finns nästan alltid mer
- Underrapportering av våld
- Berättar om våld när hen känner sig trygg, ofta efter separation och *tillräckligt* skydd/stöd finns
- Den våldsutsatta kan vara misstänkt i ärendena
- Våldsutövaren använder samhället för eftervåld

Mörkertal;

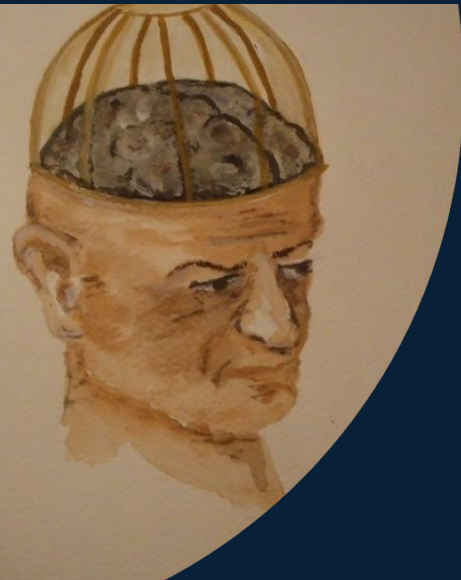
- Brott i nära relation 96 %
- Sexualbrott 80-90 %

Vem utsätts?

- Alla kan drabbas, oavsett kön, ålder, sexuell läggning eller bakgrund
- Sker i stan, på landet eller i mindre orter
- 10–15 % av personer över 60 år utsatta för våld de senaste tolv månaderna.
- Kvinnor utsätts oftare för grövre våld
- Våld mot äldre uppmärksammas sällan

Vem utövar våld?

- Vissa är våldsamma mot en person, andra mot flera
- Partner, barn, barnbarn, vårdpersonal eller annan som är nära
- Kan ha svårt att hantera känslor
- Kan utöva våldet systematiskt
- Använder våld som medel för dominans och kontroll
- Psykisk ohälsa och/eller missbruk kan ligga till grund
- Kan förvärras av eller bero på sjukdom, t ex demens

Identifiering av Fokuspersoner BINR genom riskfaktorer

Polisen

Risikfaktorerna

Psykiatriska problem

"körd till psyket"
"är psykiskt sjuk"
"äter antidepressiva"
"legat på psyket"
"är paranoid"
"är deprimerad"

Svag socioekonomi

Missbruksproblematik

Polisen

Risikfaktorerna

Psykiatriska problem

"körd till psyket"
"är psykiskt sjuk"
"äter antidepressiva"
"legat på psyket"
"är paranoid"
"är deprimerad"

Tidigare våld - upptrappat
Sexuellt våld
Kontrollerande
Separation
Kontaktförbud - överträdelse
Stalkning
Partnern gravid

Hot om självmord

Strypvåld

Knivanvändande

Tillgång till skjutvapen

Offrets rädsla

Svartsjuk

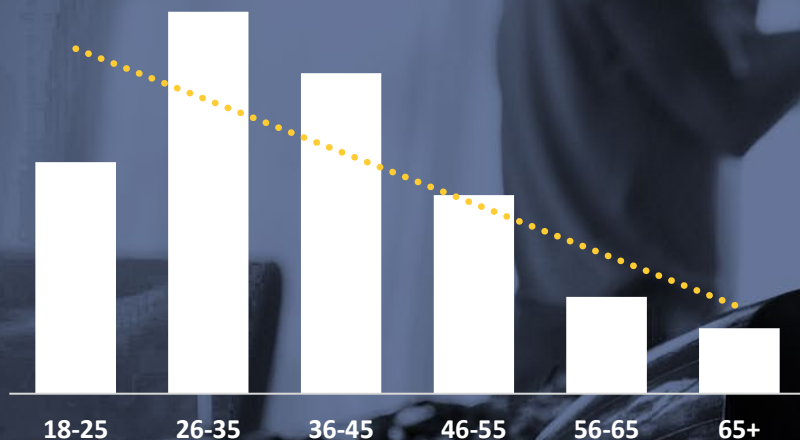
Dödshot

Svag socioekonomi

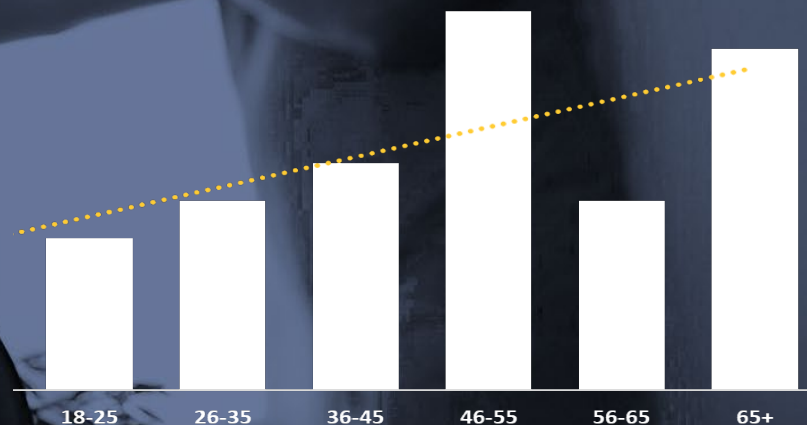
Missbruksproblematik

Den åldersrelaterade våldsparadoxen

Anmält relationsvåld mot kvinnor*

Mördade kvinnor i relation*

*Samtliga våldsbrott mot kvinnor i parrelation i riket 2021-2025

*Bygger på 43 mord. Samtliga i region Mitt 2015-2024 & samtliga i riket 2023-2024. Inkluderar morden i rapporten Mäns dödliga våld mot kvinnor (BETA)

”Iris, 83 år, har ett vuxet barn på 50 år som har en missbruksproblematik. För att finansiera missbruket stjälar hon pengar från Iris, och ibland använder hon våld. Iris skäms för mycket för att våga berätta för någon. Hon känner sig misslyckad som mamma.”

”Gång på gång bortförklarar Alice, 70 år, sina blåmärken för släkt och vänner. Men de flesta av dem vet ändå att hon under hela sitt äktenskap har misshandlats både fysiskt och psykiskt av sin man. Polisen har varit där förut och missbruk av alkohol förekommer. Alice är ekonomiskt beroende av sin man, och vågar därför inte lämna.”

”Celine och Mikael har varit gifta i 40 år. Våldet har pågått länge. Men de har gott anseende, många vänner och gemensamma barn. Några i vänskapskretsen misstänker nog att Celine blir utsatt för psykiskt och fysiskt våld, och barnen vet men orkar inte kämpa längre. Att skilja sig är inte ett alternativ för Celine, det är för skamligt.”

”Valter vårdas i sitt hem av sin hustru och behöver tillsyn dygnet runt. Han är dement. Hustrun får sällan sova en hel natt. Systematiskt frånhåller hon Valter hans mediciner, rollator och det han behöver.”

Det kan vara brottsligt!

- Att utöva våld mot någon kan vara ett brott
- Anmäl till polisen
- Ring 114 14 eller besök en polisstation
- Är det akut ska du ringa 112
- Är du osäker på om det är brottsligt kan du meddela din oro till polis eller socialtjänst

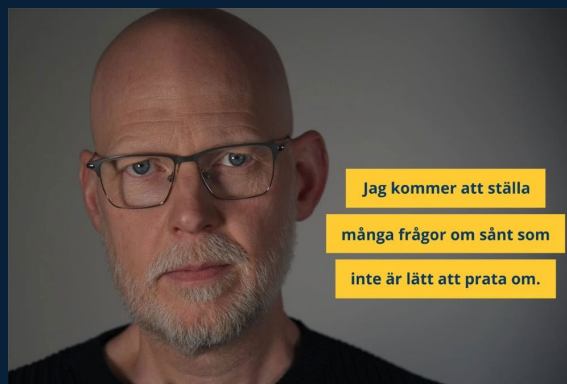
Olika brott

- **Misshandel** – fysiskt våld som orsakar skada och smärta
- **Olaga hot** – hot som framkallar rädsla hos den som utsätts
- **Våldtäkt och sexuella övergrepp** – sexuella handlingar utan samtycke
- **Ofredande** – störande kontakter eller hänsynslöst agerande som stör någons frid. Exempelvis upprepade telefonsamtal.
- **Grov kvinnofridskränkning** – återkommande våld mellan närstående som förekommit under en längre tid. Mot en man heter det fridskränkning.
- **Sexuellt ofredande** – kränkande av någons sexuella integritet genom ord eller handling

Hur arbetar polisen?

- Vålds- och brottsförebyggande arbete
- Får oftast kännedom om brott genom polisanmälan eller larmsamtal.
- Inleder förundersökning, håller förhör och dokumenterar
- Hot och riskbedömningar
- Samverkar med andra samhällsaktörer

Fridsinsatser - dörrknackningsinsats

Mål;

- Minska våld i nära relationer
- Skapa fler kapabla väktare
- Stärkt förtroende för polis/socialtjänst hos medborgarna

Avesta

Poliser knackade dörr i Avesta – ska förebygga våld i nära relation

24 maj 2024 17:25

I onsdags knackade flera polispatruller dörr i centrala Avesta. Detta för att informera om brott i nära relation. Insatsen är ny, kallas "Sommarfrid" och är tänkt att pågå under sommaren.
– Men ska inte vara rädd för att lägga sig i utan det handlar om omtanke att man ringer polisen om man misstänker att en granne far illa, säger Erica Dahlin, insatsledare.

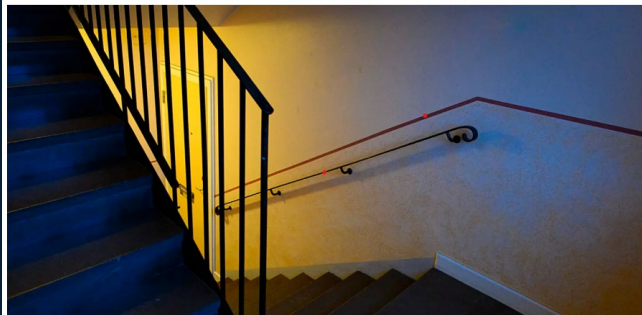
Malin Fors
Text

Då genomförs årets fridsinsatser i region Mitt

Nu är det beslutat att Sommarfrid genomförs vecka 22-23 (26 maj – 8 juni) och Julfrid vecka 47-48 (17-30 november).

05 mar 2025, Region Mitt

Dalarnas län

Polisen i Dalarna knackar dörr för att förebygga våld i nära relation

29 maj 2024 04:15

Polisen i Dalarna testar ett nytt grepp när det gäller våld i nära relation.

I förra veckan knackade man dörr i Avesta.

– Tanken är att det här ska fortsätta över tid och att vi dyker upp på fler ställen i Dalarna framöver, säger polisens insatsledare Erica Dahlin.

polisen.se

Våga tipsa!

Mäns våld mot kvinnor är vanligt, men ofta vet polisen och socialtjänsten inte när eller var det händer.

DU kan hjälpa till genom att **tipsa oss om du känner oro** för någon närstående eller en granne. Alla tips är värdefulla och du kan vara anonym.

Tillsammans kan vi förhindra att fler dödas av sin partner och att barn tvingas uppleva våld i sina hem.

Polisen

Du kan tipsa på olika sätt

- Ring 114 14
- Fyll i ett formulär på polisen.se/tips-polisen.
- Du kan scanna QR-koden för att komma dit.

Socialtjänsten i

Du kan också anmäla till Socialtjänsten

- På kontorstid ring
- På kvällar och helger ring

Vid akuta händelser eller pågående brott ring 112

Polisen

VID ORO FÖR VÅLD BER VI DIG AV OMTANKE ATT

Ring polisen

Kontakta alltid polisen i
första hand vid situationer
som upplevs **akuta** eller
hotfulla

Knacka på hos grannen

Vid behov - hämta hjälp

Fler grannar kan bidra
till att skapa mer
trygghet

VID ORO FÖR ATT BARN UTSÄTTS FÖR VÅLD
eller att vårdnadshavare på annat sätt
brister i sin omsorg gentemot barn;

Kontakta socialtjänsten och gör en orosanmälan

DET KAN VARA LIVSAVGÖRANDE ATT KNACKA PÅ!

Vill du inte stå kvar själv, hämta hjälp och ring polisen.
Att knacka på kan räcka för att stoppa pågående våld.

Du kan rädda liv!

www.huskurage.se

Polisen

Tecken på våld

- Drar sig undan från vänner och familj
- Tyngd och bekymrad
- Äter eller sover sämre
- Förändrat beteende
- Har inte tillgång till sina egna pengar
- Blåmärken, värk eller smärta

Polisen

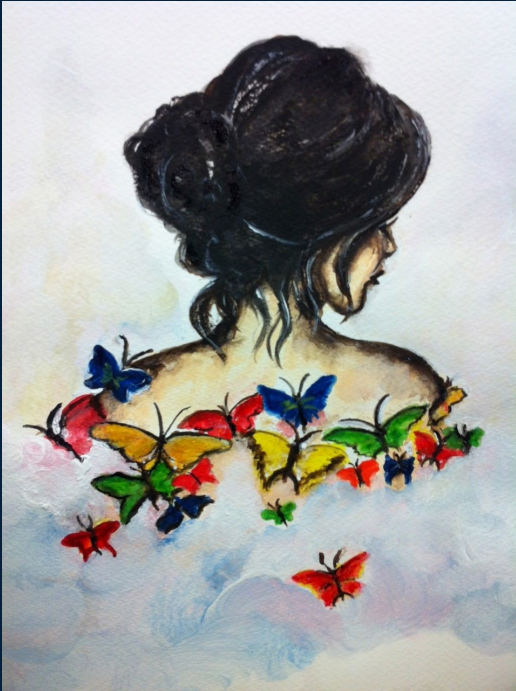

Våga fråga din anhörig eller vän

- Berätta om din oro
- Fråga hur personen mår
- Försök hålla kontakten även om personen drar sig undan
- Berätta att det finns hjälp att få
- Kontakta polisen/socialtjänsten
- Kontakta en kvinnojour/Brottsofferjour – de kan ge råd till dig

Samhällets stöd

- Kontakta polisen på 114 14 eller ring 112 vid pågående brott
- Lokala kvinno- eller tantjourer: unizonjourer.se eller roks.se
- Brottsofferjour: brottsofferjouren.se, 116 006
- Socialtjänsten i din kommun
- Kvinnofridslinjen: 116 016
- Stödlinjen för män: 020-80 80 80
- Äldrelinjen: Mind.se, 020-22 22 33
- Stöd till den som vill sluta utöva våld: Valjattsluta.se

Frågor - Dialog

erika.gyllensward@polisen.se

0738-41 43 68

